

DE BUURT: FUNDAMENT VAN ONZE DEMOCRATIE**ONTWERPVOORSTEL****Laten we onze buurt als volwaardige eenheid in ons bestuurlijk bestel opnemen****Dit is een heel goed voorstel, want ga maar na:**

Mondialisering, modernisering en individualisering zijn de 3 belangrijkste motoren die het huidige veranderingsproces van de wereld aandrijven. De weerstand daartegen is de belangrijkste oorzaak van de huidige problemen als de financiële crisis en sociaal verval. Denk maar aan de PVV, Brexit, Trump en het godsdienstfundamentalisme.

De politiek onderkent deze aandrijvers niet als de hoofdveroorzakers van de huidige maatschappelijke problemen en zoekt daardoor de oplossingen in de verkeerde richting. Dat de aanpak ervan voor een belangrijk deel in bestuurlijke hervormingen ligt vindt de politiek erg ver gezocht. Vraagt het de politici maar. En toch is dat de weg die wij moeten inslaan. De bewegwijzeringen zullen daarbij al gauw in de richting van de buurt wijzen. Het wordt dus de hoogste tijd om de focus van deze hervormingen op de buurt te richten.

DE BUURT, een goed richtpunt, want ga maar na:

De buurt (kleine woonwijk of dorp) bezit vrijwel alle eigenschappen die als remedie kunnen dienen tegen de huidige maatschappelijke en politieke malaise.

Zo vormt een buurt de kleinste geografische eenheid waarin zich de hele wereld weerspiegelt. Verbeter je de buurt dan verbeter je de wereld. Dreigen wij door mondialisering de greep op onze omgeving te verliezen, dan helpt een overzichtelijke en behapbare buurt daartegen.

Modernisering staat nu voor verduurzaming van maatschappij en economie. Verduurzaam je de buurt dan verduurzaam je de hele samenleving. Beleidsmaatregelen die je treft voor de buurt zijn veel gemakkelijker uitvoerbaar dan die voor een hele stad. Je hebt daar geen grootschalig bureaucratisch apparaat met een elite-korps aan bestuurders voor nodig. Alleen wat welwillende en ondernemende bewoners.

Aan individualisering is op zich niks mis mee, maar leidt vaak tot egoïsme, vereenzaming en vervreemding. Een sociale, solidaire buurt helpt daartegen. Daar komt nog bij dat de buurt steeds meer onze identiteit gaat bepalen. Wees dus maar blij dat je straks in een buurt van goede naam woont. Het zal je dus veel waard zijn, wanneer je daar invloed op uit kunt oefenen.

Nieuwe technologieën maken kleinschalige productie, van bijvoorbeeld energie, haalbaar. Met een grotere zeggenschap over de buurt, krijgen wij zo meer greep op de middelen waarmee we een duurzame samenleving kunnen verwezenlijken. Bijvoorbeeld media waardoor we voortaan kunnen werken en leren op afstand, maken grote kantoren, fabrieken en scholen overbodig. Kleinere faciliteiten dicht bij huis nemen hun plaatsen over. Voor het bestuur geldt hetzelfde. Programmaatjes of apps maken het jou straks mogelijk om jouw buurt (mede) te beheren. Wat wanneer je op je eigen schermje ziet waar bijvoorbeeld afval op straat ligt of waar een nieuwe windturbine geplaatst wordt? Het

zou toch prettig zijn als je daar meteen op kunt reageren, erover discussieert en daar oplossingen voor aandraagt. Jij en jouw burens weten wat er in jullie buurt loos is en wat daar het beste aan moet gebeuren. Het wordt daarom tijd om de buurt aan zijn bewoners over te dragen en daarvoor de benodigde voorwaarden te scheppen.

Ons Uitgangspunt hierbij is:

als wij onze democratie verankeren in buurten, dan kunnen wij samen doelmatig en doeltreffend aan een duurzame samenleving bouwen met de groots mogelijke betrokkenheid van iedereen .

Dat is een goed uitgangspunt:

Daarom wil dit Ontwerp die voorwaarden scheppen.

Weliswaar staan zij hier als concrete en samenhangende voorstellen omschreven, toch moet je dit Ontwerp niet als een blauwdruk beschouwen voor dé Lokale Democratie. Eenmaal uitgevoerd zullen zij de buurt en daarmee haar bewoners onafhankelijker maken van een door de gevestigde orde aan ons opgelegde sociale en economische werkelijkheid. Een democratie van onderop ontstaat, waarop wij samen een duurzame samenleving kunnen bouwen. Als de buurt als bestuurseenheid de facto is, kunnen wij de gemeenten en provincies in hun huidige vorm afschaffen en vervangen door stadsgewesten waardoor het aantal bestuurslagen en autoriteiten drastisch beperkt kan worden. Besturen wordt niet alleen veel eenvoudiger, overzichtelijker en doelmatiger, maar ook nog eens leuker en binnen het bereik van iedereen. Overheid en samenleving vallen dan samen in de buurt.

Ja, ik weet het, wij lijken hier een beetje door te draven. Handhaven van het huidige bestuurlijk stelsel is echter geen optie meer. Als wij nu niet sleutelen aan het bestaande, dan zal een betere toekomst ons nooit toevallen. De weg er heen zal vol hobbels en kuilen zijn en lopen langs diepe ravijnen, maar juist daarom is die zo uitdagend en spannend.

Een volwaardige lokale bestuurseenheid: de basisvoorwaarden

Als wij van de buurt een echt en goed werkend onderdeel van ons bestuurlijk stelsel willen maken zoals een gemeente, provincie of het rijk, dan moeten wij ervoor zorgen dat een buurt zichzelf zowel sociaal, economisch als bestuurlijk behoorlijk kan bedruipen. Daarom stellen wij voor om langzamerhand en uiteindelijk de volgende (sociale, economische en bestuurlijke) infrastructuur in de buurt te laten ontstaan. Het hoeft dus geen kwestie te worden van het van bovenaf in één keer plannen en uitvoeren van dit ontwerp. Het gaat om het stellen van (rand)voorwaarden die de verwezenlijking ervan door de buurtbewoners zelf, dichterbij brengen. Het gaat om de volgende voorwaarden in de vorm van maatregelen en instituties, zoals:

[1] Een **Bewonersmedezeggenschapsorgaan**

Zo'n orgaan krijgt een officiële bestuurlijke status met bevoegdheden, maar ook met aansprakelijkheden. De bewoners beslissen zelf over de vorm van een dergelijk instituut. Het zou bijvoorbeeld slechts kunnen bestaan uit een voor alle buurtbewoners toegankelijke website o.i.d. Het dient wel te voldoen aan bepaalde criteria. Mogelijk is het handig om deze laatste in een gemeentelijke verordening op te nemen. Het is het overdenken waard

om, als het ons lukt om de buurt als bestuurseenheid op te nemen, iedere buurt door een medebuurtbewoner te laten afvaardigen in de gemeenteraad. Maar let op, het is niet aan te raden om verkiezingen daarvoor en voor een buurtbestuur te houden! Onderzoek wijst uit dat zoiets rampzalig is voor de lokale democratie. Bovendien geven andere mogelijkheden om mensen ergens in te benoemen, bijvoorbeeld door loting of talenten wedstrijd, uitdrukking aan het vertrouwen die wij als bewoners in elkaar hebben.

[2] Een **Wijkbudget**

De buurt, via dat medezeggenschapsorgaan, krijgt de beschikking over een wijkbudget. Dat gaat volgens strikte afspraken. Weliswaar wordt het beheerd door de bewoners, maar het is aan te raden om een publieke instantie constant over hun schouders mee te laten kijken. Deze zal hen te alle tijden, gevraagd of ongevraagd, van adviezen voorzien. Met het budget kunnen bewoners zelf zaken regelen, zoals het schoonhouden van de buurt, plaatsing van speeltoestellen enz. Het budget wordt periodiek vastgesteld. In het begin zal het mogelijk uit de algemene middelen moeten worden gevuld. Later kan dat geld uit een wijk gebonden onroerendzaakbelasting komen. Een optie is dan om aan het eind van iedere periode het overgebleven deel aan de belastingbetaler terug te doneren. Dit werkt zuinigheid en zelfwerkzaamheid in de hand.

[3] Een **Buurtconsul**

Deze man of vrouw treedt op namens burgemeester en staatshoofd. De buurtconsul dient erop toe te zien dat de betrokkenheid, zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheidsname van de buurtbewoners maximaal worden. Niemand mag buiten de boot vallen. Hij organiseert op verzoek bewonersvergaderingen en zit die voor. Hij bemiddelt bij burenonenigheden en tussen buurt en gemeentelijke instanties etc. De buurtconsul is alleen verantwoording schuldig aan burgemeester en staatshoofd. Niemand anders!

[4] **Scholing in bestuur en buurtbeheer**

Al in de hoogste groepen van het basisonderwijs en op de middelbare school zullen we leren hoe wij een buurt, woonwijk of dorp kunnen beheren of besturen. Er zal nieuwe programmatuur of apps worden ontwikkeld die ons in die taak kunnen ondersteunen. Op die manier krijgen wij meer zelfvertrouwen en vertrouwen in onze burens als het gaat om bestuurlijke zaken. Een grotere poel ontstaat van toekomstige talentvolle politici en bestuurders uit de onderste lagen van de bevolking waaruit wij dan kunnen putten.

[5] Een **werkmaatschappij** ter bevordering van particuliere initiatieven

Het is zaak om alle initiatieven en ideeën met betrekking tot het buurtbestuur in handen te geven van de buurtbewoners zelf. Vermeden dient te worden om van bovenaf het lokale bestuur te regisseren. Echter, vooral in het begin zal het noodzakelijk zijn om de buurt daarin institutioneel te ondersteunen, bijvoorbeeld met gerichte activiteiten gecoördineerd in één instelling. De buurtconsul samen met buurtbewoners zullen aan deze werkmaatschappij mede invulling gaan geven. De instelling blijft bestaan tot dat buurtbewoners vinden dat zij nu wel op eigen benen kunnen staan.

Hieronder (en zie ook het *voorbeeldplaatje*) staan enkele voorbeelden van onderdelen waaraan de werkmaatschappij gestalte kan geven en zo een lokale democratie kan ondersteunen. Maar jullie, als buurtbewoners, weten vast en zeker meer en betere te verzinnen.

a> Een **buurtkantoor** of **-werkplaats**

Nieuwe technologieën maken kleinschalige productie en werken op afstand mogelijk. In een buurtkantoor of -werkplaats zijn de daarbij noodzakelijke activiteiten en bijhorende faciliteiten, voor verschillende bedrijven, onder te brengen. Het hangt in tussen thuiswerk en werken op een kantoor of fabriek. Op den duur zal een groot aantal files verdwijnen. Kinderopvang is gemakkelijker te regelen. Particulieren die in dergelijke facilitaire werkplekken willen investeren, kunnen meer rendement eruit halen dan uit een investering in de huidige kolossen van kantoren en fabrieksgebouwen.

b> **Buurt-energie-productie**

We zien nu steeds meer zonnepanelen en zonneboilers op de daken van onze bureaus verschijnen. Grote windmolens in de buurt zie je zelden of alleen vanaf grote afstand. Er komen echter ook steeds meer windoogsters op de markt die aan een dichtbebouwde omgeving aangepast zijn. Bijvoorbeeld omdat zij geluids- en trillingvrij kunnen opereren. Andere energiefaciliteiten, als warmtepompen of warmtekrachtkoppelingen, liggen verstopt in kelders, maar dragen aan de energievoorziening hun steentje bij. Door de tussenkomst van grote bovenlokaal opererende energiebedrijven of -leveranciers uit te sluiten, kunnen buurtbewoners meer rendement halen uit hun eigen energie-productie. Buurtbedrijfjes of zetzetpeeters die een dergelijk systeem kunnen opzetten en beheren zijn in deze spekkopers, hoewel buurtbewoners dit natuurlijk ook samen zelf kunnen opzetten. Een streven om minimaal 60% van onze energiebehoefte in de buurt zelf te produceren, lijkt best haalbaar. En als je bedenkt dat deze in de buurt opgewekte energie nagenoeg geheel duurzaam is, dan wordt dit doel, sinds Kyoto en Parijs, wel heel erg nastrevenswaardig.

c> **Buurt-internetonderwijs**

Technologieën op het gebied van media e.d. maken ook onderwijs op afstand mogelijk. Vraag het maar aan Maurice de Hondt. Een docent hoeft niet meer lijfelijk in de klas aanwezig te zijn. Leerlingen of studenten kunnen makkelijker op hun eigen niveau en in hun eigen tempo verder leren, onder toezienend oog van een leercoach. Zij hoeven niet meer 5 dagen in de week om 8 uur op school te zijn: alleen een dag of 2 voor gymnastiek, muziek, werkcolleges, tentamens en dergelijke. Een facilitairbedrijfje in en van een wijk kan van dergelijke technieken gebruikmaken voor het opzetten van buurtscholen. Een buurtbewoner die hierin investeert zal er geen spijt van krijgen.

d> **Buurt-migrantenopvang**

Er valt veel voor te zeggen om nieuwkomers in ons land op te vangen in iedere (kleine) buurt. In buurtpensions zouden dan een maximum aan 10 migrantenhuishoudens kunnen worden opgevangen nadat ze een bepaalde status hebben gekregen. Dat is voor een gemiddelde buurt of woonwijk in Nederland minder dan 1% van het totaal aantal huishoudens in een woonwijk. Door de (kleine sociaal-geografische) schaal is de situatie voor alle partijen overzichtelijk en kunnen de nieuwkomers beter integreren. Hun betrokkenheid bij de buurt is groter dan bij een gemeente of het land. Daardoor is de wil

om de taal en lokale gebruiken te leren ook sterker aanwezig. Als wij uitgaan van een 2 jaar durend succesvol integratieproces, dan kan Nederland per jaar aan 25 duizend migranten vrijwel geruisloos(dus probleemloos) onderdak verlenen als volwaardige medelanders.

e> **Buurtlandbouw**

Net als bij de energievoorziening zou een buurt ook kunnen streven naar een zekere mate van zelfvoorziening met betrekking tot de productie van enkele basisbehoeften, zoals: groenten, fruit, melk, eieren en vlees. Kleinschalige en duurzame agrarische bedrijvigheid in een woonwijk heeft een rustgevend en leerzaam effect op met name een stedelijke woonomgeving. En dan hebben wij het hier niet alleen over moestuinen en kinderboerderijen, maar over volwaardige bedrijven. Stedelingen weten dan waar hun voedsel vandaan komt. Zij geven mede gestalte aan de productie van hun eigen voedsel. In stenige volgebouwde wijken bieden dakterrassen uitkomst.

een voorbeeldplaatje

foto van ontwerp

Kortom

De buurt (kleine woonwijk of dorp) geeft ons nieuwe mogelijkheden om ons land beter, doelmatiger, doeltreffender en vooral leuker te besturen. Dus waarom zouden wij de buurt niet als bestuurseenheid naast stad en rijk opnemen? Omdat de gevestigde orde dat maar niks vindt? Omdat het nooit eerder geprobeerd is? Omdat wij elkaar niet vertrouwen? Met de buurt komt dat vertrouwen er wel!

Eugene E. Bloemhard

zie ook: denkvrijer.blogspot.com